

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies van 25 februari 2022

Aan de Staatssecretaris voor Digitalisering, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Privacy en met de Regie der gebouwen

Onderwerp : Advies inzake een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (AH-2022-0020)

Mijnheer de Staatssecretaris,

Op 2 februari 2022 heeft u de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "GBA") verzocht om advies te verlenen op een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna "het Voorontwerp"). Het Voorontwerp maakt onderdeel uit van een bredere evaluatieoefening van de privacywetgeving die u uitvoerde.

Dit advies treft u aan in deze brief en de daarbij gevoegde bijlage.

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG EN BEVOEGDHEID VAN DE GBA

1. Aangezien het Voorontwerp niet handelt over effectieve verwerkingen van persoonsgegevens, maar betrekking heeft op de werking van de GBA zelf, stelde het Directiecomité op 3 februari 2022 vast dat deze adviesaanvraag niet onder het toepassingsgebied van artikel 23 van de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna "WOG") ressorteert¹. Gelet op deze vaststelling, besliste het Directiecomité om het gevraagde advies zelf te verlenen².

---

¹ De adviesaanvraag was – wellicht omwille van het feit dat het Voorontwerp niet over verwerkingen van persoonsgegevens handelt – ook niet ingediend op basis van de procedure die voorzien is in artikel 23 WOG.

² Aan de voorbereiding en vaststelling van dit advies werd op haar eigen verzoek niet deelgenomen door mevrouw C. Dereppe (Directeur van de Eerstelijnsdienst) aangezien zij meent dat het Directiecomité van de GBA geen bevoegdheid toekomt om over het Voorontwerp te adviseren.

2. De GBA wenst te benadrukken dat zij reeds uitvoerig bijdroeg aan de eerdere voorbereidende werkzaamheden van dit Voorontwerp, maar betreurt dat met haar bijdrage weinig rekening is gehouden. Dit is te meer van belang aangezien het in stand houden van een sterke en onafhankelijke privacy-toezichthoudende autoriteit absoluut noodzakelijk is in een zich snel ontwikkelende digitale samenleving. Deze noodzaak wordt tevens gewaarborgd door de Europese verdragen, waarin de bescherming door een onafhankelijke toezichthoudende autoriteit een essentieel onderdeel is van het recht op de bescherming van persoonsgegevens³, zoals ook wordt beklemtoond door het Europees Hof van Justitie.

3. Zoals dit advies benadrukt, brengt dit Voorontwerp zowel de efficiënte werking als de onafhankelijkheid van de GBA op ernstige wijze in gevaar. Dit Voorontwerp staat immers niet op zich. In een wetsvoorstel *tot oprichting van een gedeeld dienstencentrum ten behoeve van de dotatiegerechtigde instellingen* dat momenteel in de Kamer en bij de collaterale instellingen circuleert, wordt voorgesteld verschillende personeelsleden van de GBA onder te brengen in dit dienstencentrum. Voorts zijn de door het Rekenhof en een externe studie gemotiveerde verzoeken van de GBA voor een extra personele en financiële middelen tot nog toe grotendeels genegeerd.

4. Gelet op het grote belang van dit Voorontwerp in het licht van de hierboven vermelde onafhankelijkheidsvereisten, wordt dit advies aan de Staatssecretaris niet alleen onder de aandacht gebracht van het Rekenhof en de Raad van State, maar ook van de Europese Commissie en het Europees Comité voor de Gegevensbescherming (EDPB).

II. ESSENTIELE TEKORTKOMINGEN: OVERZICHT

5. De GBA onderschrijft de belangrijkste uitgangspunten die aan de basis van het Voorontwerp liggen, voor zover wordt beoogd **de werking en de onafhankelijkheid van de GBA te versterken**.

6. De GBA ondersteunt ook het voornemen om de organisatie beter te doen aansluiten bij de bevoegdheidsverdeling voor de toezichthoudende autoriteiten in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna "AVG"), waarbij – grosso modo - de Inspectiedienst de bevoegdheden van artikel 58, lid 1 van de AVG uitvoert, de Geschillenkamer de bevoegdheden uit artikel 58, lid 2 van de AVG, en de op te richten autorisatie- en adviesdienst (thans Algemeen

---

Bij de voorbereiding van dit advies werd het personeel van de GBA geconsulteerd.

³ Zie met name artikel 8 van het EU Grondrechtenhandvest en artikel 16 van het EU Werkingsverdrag.

secretariaat en/of Kenniscentrum) de bevoegdheden uit artikel 58, lid 3 van de AVG. Daarnaast verheugt het de GBA dat het Voorontwerp voorziet in een principiële versterking van de rol van het Directiecomité en de Voorzitter van de GBA, met een aantal kanttekeningen in dit advies. Zo is de GBA er omwille van procedurele redenen en efficiëntie voorstander van om de *handhavende taken* slechts bij twee directies (concreet: Geschillenkamer en Inspectiedienst) te voorzien, in plaats van de huidige drie. De bij de Eerstelijnsdienst vrijgekomen capaciteit zou dan maximaal kunnen worden ingezet voor de ondersteuning en hulp aan burgers en sensibilisering, zoals de Regering vooropgesteld in haar Evaluatieverslag.

7. Daarnaast wijst de GBA erop dat halverwege het mandaat de structuur van de GBA en bevoegdheden van de verschillende leden van de GBA ernstig wordt gewijzigd, zonder daaraan voorafgaande evaluatie en enig overleg met de betrokkenen, hetgeen problematisch is vanuit Europees perspectief. De GBA is van mening dat enkele beperkte en gerichte aanpassingen meer rechtszekerheid zouden hebben gebracht in de dagdagelijkse werking van de GBA, zeker nu de acute dreiging van een ingebrekestelling door de Europese Commissie op korte termijn van de baan is.. Het Voorontwerp creëert vanuit verschillende invalshoeken nieuwe onzekerheid of inbreukprocedures, zoals onder meer wegens:

- Nieuwe problemen, die hieronder worden geschetst, waaronder met name een uitholling van garanties voor de onafhankelijkheid die door de Europese verdragen worden gewaarborgd.
- Onzekerheid en daarmee risico van verlamming van de GBA voor langere tijd, dit terwijl de meeste organen behoorlijk functioneren, zeker gelet op het structurele gebrek aan middelen.
- Een nog verdergaand toezicht door het Parlement, terwijl reeds de huidige wet verdergaat dan wat het Europees en internationaal recht toelaat (nl. toezicht op financiële aspecten en rechterlijke toetsing).
- Een verzwakking van de wettelijke procedures bij de GBA, die met name voor de handhaving risico's meebrengt, waarbij veel bepalingen die de procedures betreffen waarbij externe partijen belang hebben, worden geschrapt.
- Een te sterke focus op het "betonneren" van de interne werking van de GBA, met te gedetailleerde regels voor de verhoudingen tussen de directeuren, terwijl collegiale besluitvorming door het Directiecomité voorop zou moeten staan.
- De structuur en werking van de Geschillenkamer worden ingrijpend aangepast, terwijl het functioneren van de Geschillenkamer niet ter discussie staat. Hiermee wordt het kind met het badwater weggegooid.

8. De GBA is van mening dat deze maatregelen ernstige risico's inhouden voor de efficiënte werking en onafhankelijkheid, Sommige wijzigingen zijn bovendien in strijd met de Europees- en

internationaalrechtelijke verplichtingen van ons land. Om nieuwe inbreukprocedures te vermijden en met het oog op de rechtszekerheid dienen deze essentiële tekortkomingen te worden geredigeerd.

III. EUROPEESRECHTELIJKE EISEN OVER ONAFHANKELIJKHEID NIET GEGARANDEERD

9. De kern van de opdracht van de GBA bestaat in het toezicht op de naleving van de Europese regels inzake gegevensbescherming. De GBA geeft uitvoering aan een op Europees niveau vastgelegd stelsel waarbij de **volledige onafhankelijkheid** van de toezichthouder centraal staat. Het Europees Hof van Justitie formuleert dit als volgt: "Deze onafhankelijkheid sluit niet enkel elke beïnvloeding door de organen waarop toezicht wordt uitgeoefend, uit, maar ook elk bevel of elke andere beïnvloeding van buitenaf, zij het rechtstreeks of indirect, [op] de vervulling door deze autoriteiten van hun taak [...]."⁴

10. De toezichthouders zijn desbewust op afstand geplaatst, niet alleen van de uitvoerende macht, maar ook van de verkozen volksvertegenwoordiging. Hun rol is zorg te dragen voor de bescherming van mensenrechten, binnen de rechtsstaat, ook in gevallen waar de gekozen volksvertegenwoordiging, bij meerderheid, anders zou oordelen.

11. Uiteraard betekent dit niet dat er geen parlementaire invloed op deze autoriteiten zou mogen zijn. Artikel 53, lid 1, AVG verzet zich niet tegen een benoeming van de leden van de nationale toezichthoudende autoriteit door het parlement (of zelfs de regering of het staatshoofd). Evenmin lijkt de AVG zich ertegen te verzetten dat de nationale wetgever de toezichthoudende autoriteiten de verplichting oplegt om over hun activiteiten achteraf verantwoording af te leggen aan het parlement. Zo bepaalt artikel 59 AVG dat de toezichthoudende autoriteit jaarlijks een verslag over haar activiteiten dient op te stellen en toe te sturen aan het parlement.⁵ Vast staat echter dat de controle op de toezichthouder beperkt moet blijven tot controle op de financiële aspecten en rechterlijke toetsing. Een ruimere beoordeling of invloed op de prioriteitsstelling of het opportuniteitsoordeel van de toezichthouder is in strijd met de Europees- en internationaalrechtelijke verplichtingen van ons land⁶.

Naar het oordeel van de GBA voldoet het Voorontwerp niet aan de bedoelde Unierechtelijke voorschriften, met name om de volgende redenen.

⁴ HvJ-EU, Commissie t.Duitsland, C-518/07, § 30.

⁵ HvJ-EU, C-518/07, Commissie t.Duitsland, §§ 43-45; C-718/18, Commissie t.Duitsland, § 127.

⁶ Zie overweging 118 van de AVG.

12. **Ten eerste:** Het opheffen van het mandaat van de externe leden van het Kenniscentrum en de Geschillenkamer en het beperken van hun functie tot deze van deskundige (art. 66 Voorontwerp), waarbij zij niet langer deelnemen aan de beraadslagingen (art. 14Voorontwerp) en, meer in het algemeen, van hun mandaat als lid worden ontheven. Dit is evident in strijd met de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie, met name het arrest Commissie t. Hongarije. Buiten de in de AVG voorziene en restrictief opgesomde gevallen, is het een lidstaat niet toegestaan het mandaat van een lid van de toezichthoudende autoriteit vóór de aanvankelijk daarvoor voorziene afloop te beëindigen. Dit geldt zelfs wanneer de voortijdige beëindiging van het mandaat het gevolg is van een wettelijke herstructurering of een verandering van model.⁷ Wat Hongarije niet mag, mogen andere lidstaten evenmin.

13. De externe leden van de GBA zijn overeenkomstig de huidige WOG lid van de GBA en hebben de volledige bescherming tegen ontslag, overeenkomstig artikel 44 WOG en artikel 53, lid 4, AVG.

14. Meer in het algemeen: het systeem met "deskundigen" die geen lid zijn van de GBA is vooral voor de Geschillenkamer problematisch, aangezien zij als "niet-leden" niet mee kunnen beslissen. Anders dan bijvoorbeeld voor de Mededingingsautoriteit (die met assessoren werkt), verzet het EU recht dat op Verdragsniveau onafhankelijkheid waarborgt, dat burgers worden onderworpen aan beslissingen die (mede) door derden worden genomen. Een alternatief voor een Geschillenkamer met externe leden is zeker niet uitgesloten, maar moet wel gebaseerd worden op een grondigere evaluatie van het bestaande stelsel, en de tekortkomingen daarvan. Er moet vastgesteld worden dat het Voorontwerp zonder meer van het bestaande systeem afstapt zonder dat afdoende werd nagedacht over het alternatief, de werkbaarheid en de gevolgen ervan.

15. **Ten tweede:** Een herbenoeming van een lid van de GBA, voor een tweede termijn, is voortaan enkel mogelijk na een positieve evaluatie van het lid door de Kamer van volksvertegenwoordigers (art. 31 Voorontwerp). Op zich lijkt een evaluatie alvorens een lid kan worden herbenoemd, niet per definitie uitgesloten, maar de onafhankelijkheid van de leden van de GBA dreigt wel in het gedrang te komen indien die evaluatie gebeurt door de Kamer van volksvertegenwoordigers, ook nog zonder in de wet vastgelegde objectieve criteria. Een

---

⁷ C-288/12, v.a. § 50. Zie in dezelfde zin bv. C-424/15 Ormaetxea Garai, § 52, en ook overw. 87 Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG*: "Teneinde de volledige onafhankelijkheid van de leden van de onafhankelijke toezichthoudende autoriteit te waarborgen, dient deze verordening de ambtstermijn van de huidige Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming en de huidige adjunct-toezichthouder onverlet te laten. De huidige adjunct-toezichthouder dient in functie te blijven tot het verstrijken van zijn ambtstermijn, tenzij is voldaan aan een van de in deze verordening neergelegde voorwaarden voor het voortijdig beëindigen van de ambtstermijn van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming. De desbetreffende bepalingen van deze verordening dienen op de adjunct-toezichthouder van toepassing te blijven tot het verstrijken van diens ambtstermijn."

alternatief zou kunnen zijn om vóór de (her)benoeming een grondiger en objectief *assessment* te voorzien.

16. **Ten derde:** De inmenging van het parlement in de prioriteitsstelling en de interne organisatie. Het gaat hierbij met name om:

- Art. 9, § 1, 13° (dit is nieuw, ingevoegd door art. 8 van het Voorontwerp): Het strategisch plan moet ter goedkeuring aan de Kamer worden voorgelegd.
- Art. 11, § 3 (dit is nieuw, ingevoegd door art. 10 van het Voorontwerp): Het Reglement van Interne Orde wordt aangenomen door de Kamer. Voor zover het over interne werkingsregels gaat, valt niet in te zien waarom de Kamer hiermee zou moeten instemmen. Voor zover het om rechten van burgers gaat en het legaliteitsprincipe speelt, dient een alternatieve vorm van "bekrachtiging" te worden voorzien.
- Art. 14 (dit is nieuw, ingevoegd door art. 14 van het Voorontwerp): De reserve van deskundigen moet aan de Kamer worden voorgelegd. En als de GBA een derde vraagt om advies, dan moet dit eveneens aan de Kamer worden voorgelegd. In elk geval mag de GBA niet worden beperkt om ook beroep te doen op andere "derden" (vb. experts, advocaten, consultants...), zelfs voor het al dan niet gedeeltelijk uitvoeren of ondersteunen van zijn kernopdrachten.
- Art. 9 (dit is nieuw, ingevoegd door art. 8 van het Voorontwerp): de regels omtrent de toedeling van personeel aan verschillende organen (op grond van een jaarlijkse werklastmeting) zijn in strijd met de onafhankelijkheid van de GBA om zijn prioriteiten te kunnen bepalen.

17. De complete onafhankelijkheid van de GBA houdt per definitie een volle autonomie in om de eigen prioriteiten te bepalen, en bijvoorbeeld prioriteit te geven aan de naleving van de wetgeving in bepaalde sectoren of aan de uitvoering van bepaalde taken (ten koste van andere taken). Zo kent artikel 57 van de AVG 21 verschillende taken toe aan de toezichthouder, die – zeker in verband met de beperkte middelen – niet alle met dezelfde intensiteit kunnen worden uitgevoerd.

18. **Ten vierde:** De inmenging van de wetgever in de inhoudelijke beoordeling door de GBA, met name:

- Art. 2: "*In toepassing van deze wet wordt rekening gehouden met een leidend beginsel van de Verordening 2016/679 dat bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens ten dienste moet staan van de mens en dat het recht op bescherming van persoonsgegevens, dat geen absolute gelding heeft, moet worden beschouwd in relatie tot de functie ervan in de samenleving en conform het evenredigheidsbeginsel tegen andere grondrechten moet worden afgewogen*".

- De Memorie van toelichting van het Voorontwerp verwijst in dit verband naar "*Een versterking van de pragmatische aanpak en de sectorale deskundigheid*" en "*benadrukken van het belang dat bij de bescherming van de persoonsgegevens afdoende rekening wordt gehouden met andere grondrechten.*"

19. Het is nochtans evident de taak van de GBA om het gegevensbeschermingsrecht te handhaven, daarbij uiteraard terdege rekening houdend met andere grondrechten. Het Europees Hof van Justitie omschrijft de nationale toezichthoudende autoriteiten steevast als "de hoeders van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer".⁸

20. Het betaamt dan ook niet dat de Belgische wetgever de GBA in wezen de instructie lijkt te geven om voortaan méér rekening te houden met andere grondrechten dan het recht op gegevensbescherming. De inhoudelijke beoordelingsruimte van de toezichthouder is uitputtend in het EU recht vastgelegd.⁹

21. **Ten vijfde:** De uitbreiding van benoemingsvereisten die zijn opgesomd in de AVG (pluridisciplinair, magistraat, etc.), bovendien zonder verwijzing naar artikel 53.2 AVG. Waar de AVG als vereiste voor de benoeming de inhoud vooropstelt, legt het Voorontwerp vooral andere accenten.

22. Artikel 53, lid 2 AVG vereist dat de leden van de nationale toezichthouders zélf over "*de nodige kwalificaties, ervaring en vaardigheden [beschikken], met name op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, voor het uitvoeren van zijn taken en het uitoefenen van zijn bevoegdheden*". Het lijkt haaks te staan op die vereiste van interne deskundigheid dat de gewijzigde WOG niet langer zou eisen dat de leden van het Kenniscentrum en de Geschillenkamer over de nodige deskundigheid beschikken, waarbij dit verlies aan expertise wordt "gecompenseerd" door de GBA aan te vullen met een reserve van deskundigen.

23. De GBA wijst in dit verband in het bijzonder ook nog op artikel 30 van het Voorontwerp dat stipuleert dat de Voorzitter van de Geschillenkamer een magistraat dient te zijn. De Geschillenkamer maakt echter deel uit van een administratieve overheid en is dus geen rechter. Bovendien vereist artikel 33, §1, tweede lid, WOG, vandaag reeds dat de Voorzitter van de

---

⁸ Zie bv. C-518/07, Commissie t. Duitsland, §§ 23 en 36; C-614/10, Commissie t. Oostenrijk, § 52; C-288/12, Commissie t. Hongarije, § 53.

⁹ In een recent arrest betreffende de onafhankelijkheid van nationale regulatoren in de elektriciteits- en aardgassector oordeelde het Europees Hof van Justitie dat de inmenging van nationale politieke organen zelfs niet de vorm mag aannemen van materiële wetten (C-718/18, Commissie t. Duitsland, § 130; zie ook conclusie AG Pitruzzella, § 140).

Geschillenkamer over een grondige kennis op het vlak van administratieve geschillenprocedures dient te beschikken. Naast de algemene regel dat een lid van het Directiecomité van de GBA wordt benoemd op grond van zijn competentie en ervaring op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, zijn onafhankelijkheid en moreel gezag, biedt de vervulling van deze voorwaarde reeds afdoende waarborgen. Dit vereist wel dat getoetst wordt of de kandidaten voor een functie van lid van de GBA over de vereiste competenties beschikken, bijvoorbeeld na een objectief en grondig *assessment*. Er zijn aldus de GBA geen overtuigende redenen waarom de Voorzitter van de Geschillenkamer een magistraat zou moeten zijn, zeker aangezien er steeds een effectieve beroepsmogelijkheid bij de rechter bestaat.

24. **Ten zesde:** Geen garanties voor het respecteren van artikel 52.5 AVG, zeker indien straks een groot deel van het personeel deel uitmaakt van een gedeelde dienstverleningscentrum. Artikel 52.5 AVG bepaalt dat een toezichthoudende autoriteit zijn eigen personeel kiest en zijn eigen medewerkers heeft, die werken onder uitsluitende instructies van de leden van de autoriteit. Tevens wijst de GBA op overweging 120 AVG, die vereist dat iedere toezichthouder beschikt over (onder meer) de personele middelen die noodzakelijk zijn om haar taken effectief uit te voeren. In dezelfde zin stelt overweging 121 AVG dat de toezichthoudende autoriteit "*over eigen personeelsleden*" dient "*te beschikken, geselecteerd door de toezichthoudende autoriteit of een bij lidstatelijk recht ingestelde onafhankelijke instantie die bij uitsluiting onder leiding van de leden van de toezichthoudende autoriteit moet staan.*"

25. Het gaat hierbij tevens om garanties voor het beschikken over afdoende financiële en personele middelen. Ook de mogelijkheid tot langere termijn planning zou moeten worden voorzien, want de jaarlijkse begrotingscyclus laat niet toe de langere termijnplanning op het terrein ook te kunnen waarmaken. De GBA meent dat de WOG daarover ook een bepaling zou moeten bevatten.

26. Hierbij stelt de GBA dat de door het Voorontwerp beoogde afname van interne deskundigheid, in combinatie met een reserve van externe deskundigen, onverenigbaar is met de Unierechtelijke vereisten van voldoende en gekwalificeerde eigen personeelsleden. De vraag naar de overeenstemming met het Unierecht rijst des te meer nu overweging 121 AVG bovendien oplegt dat de toezichthoudende autoriteit zelf haar personeelsleden moet kunnen kiezen. Hoewel strikt genomen geen personeelsleden, moet de reserve van externe deskundigen toch worden goedgekeurd door de Kamer van volksvertegenwoordigers (weliswaar op voorstel van het Directiecomité van de GBA).

27. **Ten zevente:** De inperking van de taakomschrijving GBA door de aanpassing van artikel 4, § 1, eerste lid, WOG waardoor de GBA enkel nog bevoegd lijkt te zijn voor het toezicht op de naleving van de AVG maar niet op nationale wetgevingen die het recht op gegevensbescherming waarborgen. Krachtens de AVG (onverminderd artikel 2 AVG) is de GBA bevoegd voor alle gegevensverwerkingen. De voorgestelde formulering schept rechtsonzekerheid omtrent de vraag in hoeverre de GBA zich ook kan uitspreken over gegevensverwerkingen die in bijzondere nationale wetten zijn vastgelegd, wat - gezien de AVG - niet toelaatbaar is. Beter ware toe te voegen dat de GBA ook bevoegd is ten aanzien van andere wetgeving, voor zover deze bepalingen bevat inzake de bescherming van persoonsgegevens.

28. **Concluderend:** De Europeesrechtelijke bezwaren hebben alle te maken met de vereisten van een onafhankelijke toezichthouder, overeenkomstig artikel 16 EU Werkingsverdrag, artikel 8 EU Grondrechtenhandvest, artikel 51-54 AVG en de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie.¹⁰ Minstens kan dit systeem leiden tot "geanticiperde gehoorzaamheid" aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en dus de politieke meerderheid van het moment, en aan de daaraan verbonden belangen. Het Europees Hof van Justitie heeft reeds geoordeeld dat "het loutere gevaar" van politieke invloed al volstaat om de onafhankelijke vervulling van de taken van de nationale toezichthoudende autoriteiten te hinderen.¹¹

IV. WERKING VAN HET DIRECTIECOMITÉ

29. Het Voorontwerp beoogt duidelijk **meer eenheid en coherentie** in de werking en de beslissingen van het Directiecomité te realiseren, wat de GBA absoluut onderschrijft.

30. Het is voor de GBA van groot belang dat het Directiecomité als hoogste orgaan van de GBA wordt erkend en ook wordt ingericht op een wijze dat dit orgaan slagvaardig kan besluiten. Verder dient ook aan de Voorzitter een duidelijke beheers- en bestuursrol (vb. vertegenwoordiging, cf. *infra*) te worden toegekend, binnen de klijlijnen zoals bepaald door het Directiecomité. Een verdere achteruitgang of verzwakking op deze domeinen is onaanvaardbaar.

31. **Ten eerste**, betekent dit dat het Directiecomité moet kunnen besluiten met gewone meerderheid, waarbij de wet zou kunnen bepalen dat ingeval van beslissingen van meer strategische aard consensus van alle leden moet worden nagestreefd (doch niet worden

---

¹⁰ Met name zaken C-518/07, C-614/10 en C-288/12.

¹¹ Zie bv. C-288/12, Commissie t. Hongarije, § 53, en de verwijzingen aldaar.

verplicht). In elk geval moet elk mogelijk (bijkomend) risico op blokkage of bijkomende moeilijkheden op het vlak van efficiënte besluitvorming worden vermeden.

32. **Ten tweede**, terecht verleent het Voorontwerp aan het Directiecomité een residuaire bevoegdheid, in gevallen waar niet vaststaat welk orgaan bevoegd is. In dergelijke gevallen dient het Directiecomité die ontbrekende bevoegdheid uiteraard niet zelf uit te oefenen (zoals het Voorontwerp lijkt te stellen), maar deze wel aan één of meerdere organen toe te wijzen. Het Directiecomité dient op grond van de onafhankelijkheidsvereiste immers over een zo groot mogelijke autonomie voor het bepalen van zijn inhoudelijke werking te beschikken.

33. **Ten derde**, het Directiecomité zal bepaalde inhoudelijke besluiten moeten kunnen nemen of een beslissend oordeel kunnen geven, in geval andere organen standpunten innemen met beleidsmatige gevolgen voor meerdere organen ("strategische dossiers"). Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan beleidsnota's van een dienst of inhoudelijke standpunten die een impact hebben op andere diensten. Dit recht van het Directiecomité (soms ook evocatierecht genoemd) strekt zich niet uit tot dossiers in individuele zaken bij de Inspectiedienst of de Geschillenkamer en evenmin tot beslissingen in andere concrete zaken in adviezen over wetgeving of in gegevensbeschermingseffectbeoordelingen.

34. **Ten vierde**, de GBA meent dat het goedkeuren van aanbevelingen – wat vandaag een bevoegdheid van het Kenniscentrum betreft en wat niet wordt gewijzigd ingevolge het Voorontwerp – een bevoegdheid van het Directiecomité zou moeten zijn, weliswaar op initiatief en voorstel van de autorisatie- en adviesdienst. Hiertoe stelt de GBA voor dat het Directiecomité "beslist over de aanbevelingen met betrekking tot de maatschappelijke, ethische, economische en technologische ontwikkelingen die een weerslag kunnen hebben op de verwerkingen van persoonsgegevens die op initiatief van de autorisatie- en adviesdienst worden voorbereid;" (nieuw §, toe te voegen aan artikel 9 WOG (nieuw)).

V. ESSENTIELE PROCEDURELE BEPALINGEN BEHOREN IN DE WET

35. De GBA, met name de Inspectiedienst en de Geschillenkamer, heeft eerder behoefte aan méér procedures in de formele wet dan aan minder procedures. De GBA verzoekt dan ook om heroverweging van de uitgangspunten van het Voorontwerp om procedurele bepalingen ter bescherming van burgers en verwerkingsverantwoordelijken te schrappen. De redenen hiervoor zijn als volgt:

- Ten behoeve van de GBA zelf: om procedurele geschillen te voorkomen in procedures bij de Inspectiedienst, bij de Geschillenkamer en – in beroep - bij het Marktenhof. De schrapping uit de WOG van de procedurele bepalingen betreffende de Geschillenkamer zal naar verwachting leiden tot tal van discussies voor het Marktenhof, zeker gezien de

grote focus van het Hof op de naleving van vormvereisten en de grote bereidheid van het Hof om op procedurele gronden te vernietigen.

- Ten behoeve van de partijen (vooral klagers en verwerkingsverantwoordelijken), i.v.m. het legaliteits- en rechtszekerheidsbeginsel, voorzienbaarheid en essentiële normen in formele wet, cf. artikelen 47 EU Grondrechtenhandvest en 6 EVRM. Minimumeisen behoren in de wet zelf ("fair trial").

36. In dit verband stelt de GBA voor om minstens de volgende procedurele aspecten in de WOG te regelen.

37. **Ten eerste**, een bepaling in verband met het taalgebruik in het kader van procedures voor de GBA. Het huidige artikel 57 WOG is zeer algemeen en dit leidt in de praktijk tot problemen wat betreft meertalige procedures voor de Inspectiedienst en de Geschillenkamer. Bovendien bestaat er onduidelijkheid en onenigheid omtrent de toepasselijkheid van andere taalwetgeving op de Geschillenkamer.

38. **Ten tweede**, bepalingen in verband met de filtering en ontvankelijkheidsverklaring van klachten: de GBA verwijst in dit verband naar de eerder ingediende voorstellen tot wijziging van de WOG. De ontvankelijkheidsvoorwaarden voor klachten opgenomen in de huidige WOG (art. 58-60) zijn zeer beperkt en leiden ertoe dat zeer veel klachten deze filter doorstaan en aan de Geschillenkamer worden overgemaakt voor behandeling, alwaar deze later moeten worden geseponeerd. Hiertoe ware:

- Een aantal bijkomende ontvankelijkheidsvoorwaarden in te voegen in de WOG.
- Een ruimere bevoegdheid tot filtering en laagdrempelige afhandeling (mogelijkheid omvorming klacht tot bemiddeling, richten van ingebrekestellingen, voorstellen schikkingen, etc.) voor de Eerstelijnsdienst of – bij voorkeur – de Inspectiedienst voorzien (cf. voorstel hervorming klachtenprocedure zoals eerder overgemaakt door de GBA).

39. **Ten derde**, om efficiëntieredenen moet de klachtenprocedure ondergebracht worden bij twee directies (Inspectiedienst en Geschillenkamer) i.p.v. drie zoals vandaag het geval is. Onnodige fragmentatie dient te worden vermeden.

40. **Ten vierde**, een verduidelijking van de rol van de klager in de procedure bij de GBA. De klager heeft momenteel een zeer actieve en grote rol in de procedure bij de GBA wat een vlotte doorstroming van de dossiers bemoeilijkt.

41. **Ten vijfde**, de Geschillenkamer moet opportuniteitsoverwegingen kunnen meenemen in besluit. Dat moet in de wet worden vastgelegd, om discussie te voorkomen.

42. Het eerdere voorstel tot beperkte aanpassing van het hoofdstuk Geschillenkamer zou als basis kunnen bieden (Standpuntennota, die in april 2021 aan de Staatssecretaris, de Minister van Justitie en aan het Parlement werd overgemaakt).

VI. NIEUWE BEVOEGDHEDEN AUTORISATIE- EN ADVIESDIENST

43. Het Voorontwerp kent huidige taken van bestaande directies (vooral: het Algemeen secretariaat en het Kenniscentrum) toe aan de nieuwe autorisatie- en adviesdienst.

44. Twee nieuwe taken van deze autorisatie- en adviesdienst, namelijk het verlenen van voorafgaande toestemmingen m.b.t. gegevensverwerkingen verricht door een verwerkingsverantwoordelijke uit de publieke sector in het kader van zijn opdrachten van algemeen belang en het machtigen van de toegang tot de metadata betreffende de communicatie met betrekking tot verkeer of lokalisatie zijn problematisch:

- het nut van het toevertrouwen van dergelijke taken aan de GBA wordt niet aangetoond;
- verwerkingsverantwoordelijken zowel uit de publieke als de private sector kunnen de GBA m.b.t. risicovolle verwerkingen reeds voorafgaandelijk raadplegen via een gegevensbeschermingseffectbeoordeling;
- deze taken staan op gespannen voet met de controletaken van de GBA: een klager zal de onpartijdigheid van de GBA in vraag stellen wanneer blijkt dat de betrokken verwerkingsverantwoordelijke zich beroept op een toestemming van een orgaan van diezelfde GBA;
- een verdere verwerking die een ernstig risico voor de rechten en vrijheden vormt (verstrekken van metadata) vereist dat de wetgever de toegang tot de gegevens op adequate wijze regelt (legaliteitsbeginsel: welke gegevens voor welk doeleinde, anoniem of niet, gepseudonimiseerd of niet) in plaats van een machtigingssysteem in het leven te roepen;
- de GBA heeft momenteel noch de kennis noch de middelen om de machtigingstaak te vervullen.

Uitwerkingen van deze brief en verdere aanbevelingen treft u aan in de bijlage.

Namens het Directiecomité

David Stevens

Voorzitter